Helcomyzidae and Sciomyzidae (Diptera). – Notul. ent. 42: 71–72.
Sörensson, M. 1989. Insektfaunan i Ulla Hau och några andra gotländska sanddynområden. Länsstyrelsen i Gotlands län, Naturvårdsfunktionen. 1–122. (stencil)
Tjeder, B. 1940. Catalogus Insectorum Sueciae. I. Neuroptera et Mecoptera. – Opusc. ent. 5: 117–121.
Tuomikoski, R. 1933. Föreningsmeddelanden. Månadsmötet den 27 nov. 1933. – Notul. ent. 13: 124.
Tullgren, A. 1911. Skadedjur i Sverige 1910. – Ent. Tidskr. 32 (Uppsatser i praktisk entomologi): 38–94.
– 1912. Skadedjur i Sverige år 1911. – Ent. Tidskr. 33 (Uppsatser i praktisk entomologi): 43–134.
Wahlgren, E. 1915. Det öländska alvarets djurvärld. I. – Ark. Zool. 9 (19): 1–135.
– 1917a. Det öländska alvarets djurvärld. II. – Ark. Zool. 11 (1): 1–130.
– 1917b. Fam. 5–12. Conopidae, Cordyluridae, Coelopidae, Cypselidae, Dryomyzidae, Clusiidae, Helomyzidae, Sciomyzidae. Svensk Insektfauna 11. Uppsala. 113–224.
– 1918. Zur Kenntnis schwedischer Dipteren. III. – Ent. Tidskr. 39: 1–9.
– 1919. Diptera 2. Andra underordningen. Flugor Cyclorapha. Andra gruppen Schizophora. Fam. 13–20. Svensk Insektfauna 11. Uppsala. 225–322.
– 1927. Diptera 2. Andra underordningen. Flugor Cyclorapha. Andra gruppen Schizophora. Fam. 21–26. Svensk Insektsfauna 11. Uppsala. 323–416.
– 1944. Cecidiologiska anteckningar. V. – Ent. Tidskr. 65: 50–121.
– 1951. Cecidiologiska anteckningar. VI. – Ent. Tidskr. 72: 84–156.
– 1957. Cecidiologiska anteckningar. X. – Ent. Tidskr. 78. 159–177.
– 1958. Cecidiologiska anteckningar. XI. – Ent. Tidskr. 79: 201–215.
– 1961. Cecidiologiska anteckningar. XIII. – Ent. Tidskr. 82: 149–162.
White, I. M. 1988. Tephritid flies. Diptera: Tephritidae. – Handb. Ident. Br. Insects 10 (5a): 1–134.
Wikner, C. 1984. Bekämpningsförsök mot gul gräsfluga i höstvete. – Växtskyddsnotiser 48 (5): 101–105.
Zetterstedt, J. W. 1846. Diptera Scandinaviae disposita et descripta 5: 2084-2087.
– 1847. Diptera Scandinaviae disposita et descripta 6: 2464.

Stilig blomflugebok

Torp, E. 1994. *Danmarks Svirrefluer.* Danmarks Dyreliv 6. Apollo Books. Stenstrup. 490 sid. Pris 300 DKK. Kan beställas från Apollo Books, Kirkeby Sand 19, DK-5771 Stenstrup, Danmark. Tel 45 62 26 37 37, fax 45 62 26 37 80.

För tio år sedan, 1984, utkom som första del i en nystartad serie "Danmarks Dyreliv" Ernst Torps "De danske svirrefluer". Nu annonseras som nummer 6 i samma serie titeln "Danmarks svirrefluer" av samme författare. Stoffet är naturligtvis i princip detsamma men i grunden är det en ny produkt, även om bestämningstabellerna är tämligen oförändrade. Omfånget har ökat från 300 till 490 sidor. De arter som konstateras nya i Danmark under mellantiden är bara 7 men mycket har hänt i vår allmänna kunskap om blomflugor. Många specialister är engagerade i denna familj både i flera europeiska länder och i Nordamerika. Genom revisioner av släkten och artgrupper vinner systematiken fortlöpande ökad pregnans och riktighet. Kunskapen om allt fler arters ekologi mognar från anekdotiska detaljdata till helhetsbilder av arters livscykler och samlade adaptationer. Faunahistoriska och evolutionära samband börjar skönjas. I den allt starkare naturvårdsentomologin har blomflugor lyfts fram som en grupp av särskilt intresse – inte bara på grund av sitt möjligen särskilt anslående yttre. Ett förhållandevis stort antal arter är i skilda länder rödlistade. Evolutionsbiologi, biodiversitet och naturvård har präglat den vetenskapliga entomologin under de tio år som förflutit mellan Torps båda blomflugeböcker. Detta har i hög grad format och genomlyst den nya volymen.

På det lokala planet i Danmark har ett femtiotal personer under Torps ledning engagerats i en inventering av landets syrphidfauna, en inventering organiserad enligt en inrutning av landet i 640 kvadrater. Den mest frekventa fauna arten, *Syritta pipiens*, har konstaterats i 632 av dessa. Denna mastodontinsats har givit en ovanligt skarp kontur åt uppgifter om artens vanlighet och biotopberoenden. En genomgång av äldre samlingar och litteratur sorterad i tre perioder, före 1900, 1900–

1959, 1960 och framåt, har skapat underlag för viss bedömning av trender i arters förekomst.

För bestämning av svenska blomflugor har boken sina begränsningar. Den redovisar 270 danska arter medan vi i Sverige för dagen räknar 347 säkra arter (enligt Hans Bartsch' färska privatdistribuerade check-lista, se nedan) och kan förmoda förekomst av kanske fyrtio ytterligare verkliga arter. Våra nordliga boreala och subalpina-alpina områden rymmer en divers blomflugefauna med åtskilliga speciella, ibland holarktiska arter, där många ännu taxonomiskt är otillräckligt kända. Dessa arter är också sällan beaktade i tillgängligare bestämningstabeller. Antagligen får vi ännu ett bra tag vänta på en något så när fullständig bestämningsbok för skandinaviska syrphider. De flesta arter som man påträffar i Götaland och Svealand låter sig dock väl identifieras med Torps bok. Utöver vad som föranletts av de enstaka nytillkomna arterna har knappast några innovationer dock gjorts i bestämningstabellerna. I sitt vällovliga popularisatoriska syfte tycks mig Torp benägen att ibland ta väl lätt på faktiska bestämningsproblem.

Tolv färgplanscher visar med 351 figurer fotografiska avbildningar av monterade exemplar av samtliga arter. Dessa bilder är i sitt slag av god kvaliter men, snarlika som besläktade arter ofta kan vara, i långa stycken föga informativa och förefaller mig vara en lyx av diskutabelt värde. Intressantare är då de övriga nio planscherna med i naturen färgfotograferade levande blomflugor.

Ny och viktig är en artgenomgång där alla arter presenteras med underrubrikerna "kännetecken, utbredning, biotopkrav, flygtid, blombesök, larvbiologi". Här sammanfattas aktuellt tillgänglig information på ett konsekvent sätt, koncist men nyanserat. Denna del av boken ägnar (med en karta över varje arts kvadrattäckning inräknad) i genomsnitt en trycksida åt varje art.

Därefter följer ett antal allmänna kapitel som sammanfattande diskuterar alla upptänkliga sidor av danska blomflugors biologi: kläckning, parningsbeteende och parning; äggen; larverna (med bestämningstabell, oftast till släktnivå); pupporna; biotopbindning; översikt över danska blomflugors vanlighet; några utbredningsmönster hos danska arter; blomflugornas fiender: predatorer och parasiter; mimikry; migration och övervintring; fenologi; arter med ekonomisk betydelse; rödlista för danska blomflugor; insamling, preparation och förvaring. Boken avslutas med en check-lista över de 270 danska arterna med danska "populär"-namn påfunna för samtliga.

De allmänna kapitlen, påfallande genomtänkta och välredigerade, samlar sig till en evolutionärt präglad totalbild av variationen i livscykler och ekologi hos danska blomflugor. Här bjuds insikter som går långt utöver den "speciella delens" detaljfakta. Man förvånas över att åtskilliga blomflugearter, inte minst flera av våra allra allmännaste som *Episyrphus balteatus* och *Eupeodes corollae*, är migranter som inte alls eller bara i marginell grad hibernerar i Norden. Man ser hur aktuella rödlisteutnämningar relaterar till faunahistoria, hur arters miljökrav kommit i kläm mot landskapsförändringar och miljöexploatering både fordom och i modern tid.

Ernst Torps senaste alster är en vacker, gedigen, välgjord och aktuell skildring av den särklassigt mest "populära" tvåvingefamiljen. En angelägen bok inte bara för frälsta syrphidologer!

Lars Hedström

Ny check-lista över svenska blomflugor!

Hans Bartsch' rykande färska och privatdistribuerade *Check List for Swedish Hoverflies, also with records for Finland, Norway, Denmark, Britain and northern Germany*, Järfälla 1995, kan beställas genom insättning av 80 kr på postgiro 11 99 94 - 2. Skriv "check list" och adress på talongen! För den som vill identifiera svenska blomflugor är den ett viktigt komplement till Ernst Torps nya bok *Danmarks Svirrefluer* (se ovanstående recension). Den ger bl.a. flera viktiga referenser till ännu färskare litteratur än den Torp hunnit beakta.